

Quityi nu nguscua San Pablo ndyaa slo ñati ji'i Jesucristo nde quichi Filpos

¹ Pablo lo'o Timoteo laca cuare. Tyucuua ya ndyu'ni ya cña ji'i Jesucristo, bi' cha' nscua ya quityi re cha' cäa ca slo cu'mä, cha' tya'a ñati ji'i ycui' Ndyosi laca na. Cua ngusñi na cha' ji'i Jesucristo, bi' cha' laca na ñati ji'i ycui' Ndyosi. La cui' jua'a lo'o quityi re chcui' ya xi lo'o lcaa ngu' cusu' nu laca loo ji'i ña'a taju cu'mä, jua'a chcui' ya xi lo'o xa' la ngu' nu laca cña, nu ntsu'u cha' xtyucua ji'i mä. ² Ndi'ya ntí' na', cha' ña'a ti cua'ni ycui' Ndyosi Sti na cha' tso'o lo'o mä, cha' ti tyi'i tyiquee mä xqui'ya Jesucristo nu Xu'na na.

*Nchcui' Pablo lo'o ycui' Ndyosi cuentya ji'i ngu'
Filpos bi'*

³ Lcaa quiya' lo'o ndyi'u ti' na' ji'i cu'mä, li' tso'o tsa ntsu'u tyiquee na'; ndya na' xlyab'e ji'i ycui' Ndyosi cuentya ji'i lcaa mä li'. ⁴ Lo'o nchcui' na' lo'o Ni cuentya ji'i mä, chaa ti ti' na' nchcui' na' lo'o Ni li'. ⁵ Tya lo'o ndyuna mä cha' tso'o ji'i Cristo tya clyo, ña'a ti tsa cu' ti nxtyucua mä 'na cha' chcui' na' cha' bi' lo'o xa' la ñati; ⁶ bi' cha' cua jlo ti' na' juani cha' ña'a ti tya cua'ni ycui' Ndyosi cña ne' cresiya ji'i mä, ña'a cuayá' nu tyu'u scua cña bi', nu lo'o tyaa Jesucristo chaca quiya', cha' la cui' ycui' Ni laca nu nguxana ngua'ni cña ne' cresiya ji'i mä tya clyo. ⁷ Tso'o si culacua xi ti' na' jua'a

cuentya ji'í cu'maq, xqui'ya cha' lcaa tsaq ntsu'u tsa tyiquee na' ñaq na' ji'í cu'maq; stu'ba ti ndyaca cha' ji'í cu'maq lo'o na', tso'o tsa ndyu'ni Ni lo'o na cha' ndyu'ni na cña ji'í Jesucristo. Nguxtyucua maq jna' tsubi' lo'o nguta'q na' slo ngu' nu laca loo cha' nxacui na' cha' ji'í ngu' bi'; nacui na' ji'í ngu' cha' tso'o tsa laca cha' nu cua nda y cui' Ndyosi lo'o na, lo'o jua'a ndacha' liñi na' ji'í ngu' ñi'ya laca cha' liñi bi'. Lo'o juani ty a nxtyucua maq 'na, masi ntsu'u na' ne' chcuq xqui'ya cha' nchcui' na' cha' ji'í Jesús lo'o ñati.⁸ Cua jlo ti' y cui' Ndyosi cha' ñi'ya ntsu'u tyiquee y cui' Jesucristo ña'q Ni ji'í lcaa cu'maq, la cui' jua'a ntsu'u tsa tyiquee na' ña'q na' ji'í cu'maq.⁹ Ndi'ya laca cha' nu nchcui' na' lo'o y cui' Ndyosi cuentya ji'í maq: ndijña na' chacuayá' ji'í Ni cha' ña'q ti tso'o la tyu'u tyiquee maq ña'q maq ji'í ty'a ñati maq, cha' jua'a taca ca cuayá' la ti' maq lcaa cha', cha' jua'a taca culacua tso'o la ti' maq;¹⁰ ndijña na' cha' lcaa tyempo taca ca'ya cha' hique maq ñi'ya nu tso'o la cha' cua'ni maq. Jua'a nga'aa tyaja'a maq cua'ni la maq cha' cuxi, nga'aa tyanu yabe' hichu' maq nu lo'o tyalaa tsaq cha' caaq Cristo chaca quiya'.¹¹ Quiña'a tsa cha' tso'o taca cua'ni maq lcaa su ndi'í maq chalyuu xqui'ya Jesucristo, cha' ndyu'ni Cristo cña ne' cresiya ji'í maq; bi' cha' taca cua'ni tlyu maq ji'í y cui' Ndyosi, taca cua'ni chí maq loo Ni.

*Sca ti cha' nti' Pablo nde chalyuu, cha' caca yu
cña ji'í Cristo*

¹² Cu'maq ngu' ty'a ngusñi na cha' ji'í Cristo, nti' na' cha' caca cuayá' tso'o ti' maq cha' cua lijyä ngañi la cha' tso'o ji'í Jesús laja ngu' quichí re, xqui'ya cha' cuxi nu ndyaca 'na re. ¹³ Nga'q na' ne' chcuq

juani, bi' cha' jlo ti' lcaa ñati nu ndi'i ni'i tlyu ji'i gobierno re, cha' cua ngusu'ba ngu' 'na ne' chcuā xqui'ya cha' ndya'a na' lo cña ji'i Cristo; masi lcaa sendaru nu ndi'i ca nde, masi xa' la ñati, cua jlo ti' ngu'. ¹⁴ Lo'o jua'a cua ña'a ca ngu' ty'a a ngusñi na cha' ji'i Jesús, tsa ndu cua tso'o la jlya ti' ngu' cha' ji'i nu Xu'na na juani, cua tlyu la xi tyiquee ngu' juani; nga'aa ntsii ngu' chcui' ngu' cha' ji'i ycui' Ndyosi lo'o xa' ñati, xqui'ya cha' ná ntsii na' lo'o ntsu'u na' ne' chcuā re.

¹⁵ Chañi cha' ntsu'u ñati nu nchcui' cha' ji'i Cristo lo'o ty'a a xqui'ya cha' chii ti nti' ñati bi', na cua nti' tsa ñati bi' xuu ty'a a lo'o ya; pana ty'a ntsu'u la xi xa' la ngu' nu nchcui' cha' bi' xqui'ya cha' tso'o ti tyiquee ngu'. ¹⁶⁻¹⁷ Ntsu'u tsa tyiquee ngu' bi' ña'a ngu' ji'i ycui' Ndyosi, lo'o jua'a jlo ti' ngu' cha' cua nda Ni cña 'na cha' xacui na' cha' ji'i ñati nu xuu ty'a a lo'o na xqui'ya cha' tso'o ji'i Cristo. Nu ñati nu chii nti' ni, si'i na tyucui tyiquee ñati bi' nchcui' ngu' cha' ji'i Cristo; laca cha' cua nti' ngu' tyijiloo ngu' ji'i ty'a a ngu'. Lo'o jua'a cua nti' tsa ngu' cha' ta la ngu' cha' til'i 'na laja lo'o ndi'i na' ne' chcuā. ¹⁸ Ná ndube ti' na' ñi'yä ndyu'ni ngu' bi', masi tyucui tyiquee chcui' ngu' cha' ji'i Cristo lo'o ñati, masi cha' cuiñi ti ntsu'u tyiquee ngu' nu lo'o nchcui' ngu' cha' bi'; pana tso'o tsa nti' na' si ña'a ti tayañi la cha' ji'i Cristo bi'.

Lo'o jua'a ty'a caca chaa la ti' na' tyempo nde loo la. ¹⁹ Ndu ti' na' cha' yala ti caca tso'o la cha' jna' re, cha' cua jlo ti' na' ñi'yä ndijña tsa ma' ji'i ycui' Ndyosi cha' tyu'u na' ne' chcuā re, cha' tyu'u na' nde liya'; jlo ti' na' cha' nxtyucua tsa la cui' Xtyi'i ycui' Jesucristo 'na. ²⁰ Ndi'yä nti' na' cua'ni na':

nti' tsa na' cha' ná caca tyuju'u ti' na' lo'o chcui' na' cha' ji'i Jesús lo'o ñati; masi tyempo nu lijya nde loo la, masi tyempo juani, tlyu caca tyiquee na'lo'o chcui' na' cha' ji'i Jesús. Jua'a nti' na' cua'ni na', cha' ña'a ti cua'ni tlyu na' ji'i Cristo, masi tya lu'ú ti na', masi cua ngujuii na'. ²¹ Sca ti cha' nti' na' cua'ni na' nde chalyuu, cha' caca na' cña ji'i Cristo. Tso'o la masi cajaa na', nti' na', cha' li' taca ña'a na' ji'i ycui' Ni; ²² pana ná jlo ti' na' na laca nu tso'o la cha' cua'ni na', cha' ná tyiquee' tya taca cua'ni na' tya quiña'a la xi cña ji'i nu Xu'na na, si tya tyi'i la na' xi chalyuu. ²³ Tyucuua lo cha' nti' na' cha' caca 'na lacua: Nti' tsa na' cha' xtyanu na' ji'i chalyuu re, cha' li' taca tyi'i na' lo'o Cristo, cha' bi' nu tso'o la nti' na'; ²⁴ pana juani ni, ndulo la cha' ji'i cu'ma si tya tyi'i la na' xi chalyuu. ²⁵ Nda ti' na' cha' jua'a caca 'na, cha' tya tyi'i la na' xi chalyuu. Li' taca xtyucua la na' ji'i lcaa cu'ma, cha' xñi tso'o la ma cha' ji'i Cristo; jua'a caca chaa la ti' ma lo'o jlya tso'o ti' ma ji'i Ni. ²⁶ Lo'o cäa na' cha' tyi'i na' slo ma chaca quiya', li' tso'o tsa caca tyiquee ma cuentya ji'i Jesucristo xqui'ya na'.

²⁷ Bi' cha' juani, cui'ya ma cuentya ñi'yä nga'a cha' cua'ni ma chalyuu cuentya ji'i cha' ji'i Cristo nu cua ngusñi ma. Si jua'a ndu'ni ma, li' ná ndu'ni cha' masi cäa na' ca quichi tyi ma, masi ná caca cäa na'. Ná tyiquee' caja cha' 'na cha' sca ti cha' ntsu'u tyiquee ma lo'o tya'a ma, cha' ndalo tsa tyiquee ma ji'i tya'a cusüü ma ca bi'; ná tyiquee' stu'ba ti culacua ti' ma lo'o tya'a ma laja lo'o tyiquee' tsa nchcui' ma lo'o ngu' cha' xñi ngu' cha' tso'o bi' ji'i Cristo. ²⁸ Lo'o ndu'ni ma jua'a, li' nga'aa

ntsu'u cha' cutsii mä ji'i ngu' ty'a' cusuu mä, cha' taca ca cuayá' ti' ngu' cha' cua nscua cha' cuityi y cui' Ndyosi ji'i lcaa ñati cuxi. Pana cu'mä ni, cua ngulaá mä ji'i nu cuxi bi'; y cui' Ndyosi ndu'ni cha' taca tyijiloo mä ji'i ñati cuxi bi'. ²⁹ Tso'o tsa laca cha' nda y cui' Ndyosi chacuayá' cha' ngusñi mä cha' ji'i Cristo; pana cua nscua cha' caja xi cha' ti'i ji'i mä, nu lo'o cua ngusñi mä cha' ji'i Cristo bi'. ³⁰ Stu'ba ti ndyaca cha' ji'i cu'mä lo'o na', ti'i tsa cña nu cua ngujui ji'na. Pana cua na'ä mä ñi'yä ngua'ni na' cña tya tsubi' la, cha' lye tsa nxuu tya'a na' lo'o nu cuxi; lo'o ña'ä ti taca ca cuayá' ti' mä cha' lye tsa ndyu'ni na' cña juani.

2

Ngua Jesús sca ngu' ti'i lo'o yaq yu chalyuu, cha' tiya' la li' tlyu tsa chacuayá' nda y cui' Ndyosi ji'i yu

¹ Ná tyiquee' cua nguula la ti' tyiquee mä juani, xqui'ya cha' cua ngusñi mä cha' ji'i Cristo; cua tso'o la nti' mä cha' ntsu'u tsa tyiquee Ni ña'ä Ni ji'i mä. La cui' ti cha' xqui'ya nu Xtyil'i y cui' Ndyosi stu'ba ti ntsu'u cha' ji'i mä lo'o tya'a mä, jua'ä lo'o y cui' Ni, ña'ä cuayá' nu nchca tya'na ti' mä ña'ä mä ji'i tya'a mä, ña'ä cuayá' nu tso'o ntsu'u tyiquee mä ña'ä mä ji'i tya'a mä. ² Bi' cha' lacua, si chañi cha' jua'ä nti' mä, li' cua'ni mä cha' caca tso'o tyiquee na'; jua'ä caca nu lo'o ña'ä na'cha' stu'ba tsa ntsu'u cha' ji'i mä lo'o tya'a mä, cha' sca ti cha' ntsu'u tyiquee mä, cha' sca ti cha' nclyacua ti' mä, cha' sca ti cuayá' tso'o ti nti' mä ña'ä mä ji'i tya'a mä. ³ Cua'ni mä cha' ná quiña'ä cha' tyu'u tyiquee mä lo'o cua'ni mä sca cña; si'i xcui' cha' ji'i y cui' ca mä

culacua ti' mā, ni si'i na cua'ni tyucuaa ti' mā lo'o tya'a mā. Tso'o la si culacua ti' mā cha' tso'o la laca nu xa' la ngu' tya'a mā, pana ná tso'o ycui' ca mā; ⁴ cube la ti' mā ñi'yā caca cha' ca tso'o cha' ji'i xa' la ngu' tya'a mā, si'i xcui' cha' ji'i ycui' ca mā nu nga'a cha' cube ti' mā.

⁵ Tso'o si culacua ti' mā ñi'yā nclyacua ti' ycui' Jesucristo. Ndi'yā ngua cha' ji'i yu: ⁶ Tyucui tyempo ycui' Ndyosi tsiya' ti laca Jesucristo, ná ntsu'u tyempo nu ná laca yu ycui' Ndyosi; pana lo'o yaq̄ yu lo yuu chalyuu, ná ngulacua ti' Jesús cha' calo'o yu lcaa chacuayá' ji'i ycui' Ndyosi, masi ntsu'u tsa chacuayá' ji'i yu slo Ni nquicha', cha' stu'ba ti ntsu'u cha' ji'i yu lo'o ycui' Ndyosi Sti yu. ⁷ Pana nguxtyanu yu chacuayá' nu ntsu'u ji'i yu ca slo ycui' Ndyosi Sti yu, cha' tso'o la ngua ti' yu lo'o ngua'ni yu jua'a. Lo'o li' ntaja'a yu ngua yu ñati, cha' caja ñi'yā xtyucua yu ji'na; ñi'yā nclyia lcaa ñati, jua'a ngula yu nde chalyuu, ñati tsiya' ti ngua yu. ⁸ Ngua yu sca ñati ti'i, lo'o jua'a tso'o tsa ndaquiya' yu cña nu cua nda ycui' Ndyosi Sti yu ji'i yu; ngujuii yu, hasta ngujuii yu lo crusí, masi jua'a ndujuii ngu' ji'i ngu' nu xña'a tsa nu ngua li'. ⁹ Bi' cha' juani cua ndyaa lo'o Ni ji'i yu cha' stu'ba ti tyi'i yu ca su tlyu la ca su ntucua ycui' Ni; juani tlyu tsa chacuayá' cua nda Ni ji'i Jesús. Tyucui ña'a chalyuu nga'aa ntsu'u la xa' chacuayá' nu tlyu la, ¹⁰ cha' jua'a tyu sti' lcaa na lu'ú nde loo Jesús, masi ñati, masi cui'i. Ná ntsu'u su tye cha' cua'ni chí ngu' loo yu xqui'ya chacuayá' nu cua nda Ni ji'i yu, masi nu ndi'i ca nde cuā, masi nu ndi'i nde lo yuu chalyuu, masi ngu' nu cua nguatsi', lo'o jyo'o bi'

cua'ni ch̄i ngu' loo yu. ¹¹ Cuii tsa chcui' lcaa ñati cha' Jesucristo laca Xu'na lcaa ca chalyuu, jua'a tso'o tsa cua'ni tlyu ngu' ji'i ycui' Ndyosi Sti na.

Ni'yq nu ntyiji'i xee cuii nde talya, jua'a cua'ni na lo'o ndi'i na chalyuu

¹² Cu'maq ngu' tyaa'na nu tyaca'a tsa ma'na, cua ndaquiya' tsa ma'ji'i cha' nu nchcui' na' lcaa tsaq lo'o ngutii'na' lo'o ma'; ña'a ti tyaa ndulo tsa cha'ji'i ma'cha' taquiya' la ma'ji'i cha' nu nchcui' na', masi tyijyu' tsa nga'a na'ca su ndi'i ma' juani. Ña'a ti cua'ni cña ti' ma'cha' caca lyiji lcaa cha' nu ngua ti' ycui' Ndyosi cua'ni Ni ne' cresiya ji'i ma'lo'o ngua'ni lyaá Jesucristo ji'i ma'. Xti ti cha' tyu'u tyiquee ma' cuentya ji'i ycui' ma', pana cube la ti' ma'ji'i ycui' Ndyosi. ¹³ Tyi'u ti' ma'cha' lcaa tsaq ndu'ni ycui' Ndyosi cña laja ne' cresiya ji'i ma', cha' taca cua'ni ma'cña ji'i Ni; jua'a ndu'ni Ni cha' tyaja'a ma' cua'ni ma' lcaa ña'a nu nti' ycui' Ndyosi cha' cua'ni ma'.

¹⁴ Lcaa lo cña nu cua'ni ma' ni, ná caca chii nti' ma'ñaa' ma'ji'i ngu' lo'o ndyu'ni ma'cña bi', ná xlyú ma'cha' hichu'ngu', ¹⁵ cha' ná caca ñacui'ngu'cha' ntsu'u qui'ya ji'i ma'li', lo'o jua'a ná caja su lyiji cua'ni ma'sca cha'li'. Tso'o la si caca cuayá'ti'ngu' cha'chañi cha'laca ma'sñi'ycui' Ndyosi tyucui tyiquee ma', masi xcui'ndi'i ti ma' chalyuu laja ñati cuxi, laja ñati nu chii nti'ngu' ña'a ji'i tya'a ngu'. Xqui'ya cu'maq nga'a cha'cañi cha'ji'i Jesús lcaa su ndi'i ñati bi'; ñi'yq nu ntyiji'i xee cuii nde talya, jua'a caca ma' xee nde chalyuu, ¹⁶ nu lo'o ta ma'cha' lo'o ngu', si chcui' ma'cha' tso'o ji'i Cristo nu taca ta chalyuu nu nánga'a cha' tye ji'i ngu'. Si jua'a

cua'ni mä, tso'o tsa caca tyiquee na' ña'a na' ji'i mä lo'o tyalaa tsä nu cua'ni cuayá' Cristo ji'i lcaa ñati. Li' taca ca cuayá' ti' na' cha' tso'o ti ngutu'u scua cña bi' 'na, si'i na nguliji yu'u cña bi' jua'a ti.

17-18 Jlo ti' na' cha' si'i cha' xca ti laca nu ngua'ni mä lo'o ngusñi mä cha' ji'i ycui' Ndyosi; quiña'a tsa na nguxtyanu mä, tyuü quiya' cua nda mä tyucui ña'a mä cha' caca mä cña ji'i Cristo, xqui'ya cha' cua ngusñi mä cha' ji'i Ni. Lo'o juani lo'o na' ni, cujuui ngu' 'na, nti' na'; chcuna' chalyuu 'na jua'a ti cuentya ji'i cu'mä. Pana ná ntsii na'; masi jua'a caca 'na, chaa tsa ti' na' ndi'ji. Lo'o jua'a nti' na' cha' ca chaa ti' cu'mä, cha' stu'ba ti ca chaa ti' na' lo'o cu'mä.

Nchcui' Pablo cha' ji'i Timoteo lo'o ji'i Epafroditó

19 Chacuayá' ji'i Jesús nu Xu'na na, ná tyiquee' ta na' ji'i yu Timoteo cha' tsaa yu ca su ndi'i mä yala ti, cha' quiye xi cha' 'na ñi'yä nu ndi'i ca mä; tso'o tsa caca tyiquee na' lo'o cuna na' cha' bi'.

20 Sca ti yu bi' laca nu chañi cha' stu'ba ti nti' yu lo'o na', nu chañi cha' ntsu'u tyiquee yu ña'a yu ji'i cu'mä;

21 ná ndi'i xa' la ngu' tya'a na ca nde nu ndube ti' ñi'yä ndyaca cña ji'i Jesucristo ca su ndi'i mä, xcui' na ntsu'u la tyiquee ngu' ji'i cña ji'i ycui' ca ngu'.

22 Lo'o cu'mä, cua jlo ti' mä cha' lubii tsa cña nu ndyu'ni yu Timoteo bi'. Stu'ba ti ndyu'ni yu cña lo'o na' ñi'yä nti' si cua laca yu sñi' na', stu'ba ti ndya'a ya nchcui' ya cha' tso'o ji'i Jesús lo'o xa' ñati.

23 Lo'o tye caca cuayá' jna', li' ta na' ji'i yu cha' hora ti tsaa yu ca su ndi'i mä,

24 masi nda ti' na' cha' lo'o ycui' na' taca cä na' yala ti ca su ndi'i mä chacuayá' ji'i ycui' nu Xu'na na.

25 Lo'o jua'q̃ ndu'ni tsa cha' c̃aq̃ chaca yu ca slo m̃a, nti' na'; Epafroditō laca yu bi'. La cui' yu tya'a ndya'q̃ ya c̃ña laca yu, lo'o jua'q̃ nguula tsa c̃ña ngua'ni yu lo'o ya lo'o nguxacũj̃ ya cha' ji'j̃ ngu' cuxi. La cui' yu bi' laca nu nda m̃a yaq̃ ca slo na' tya tsubi'la, cha' xtyucua yu 'na lo'o na laca nu lyiji xi 'na cha' tyiji yu'u 'na chalyuu. **26** Tiji' tsa ti' yu ji'j̃ cu'm̃a, bi' cha' nti' yu c̃aq̃ na'q̃ yu ji'j̃ m̃a chaca quiya'; ngulacua tsa ti' yu lo'o ngujui cha' ji'j̃ yu cha' cua ndyuna m̃a cha' quicha tsa yu. **27** Chañi tsa cha' quicha tsa yu nu ngua li', cua cajaa ti yu ngua; pana y cui' Ndyosi ngua'ni tya'na ti' Ni ji'j̃ yu. La cui' jua'q̃ ngua tya'na ti' Ni ña'q̃ Ni 'na, cha' cua laca ngujui tsa cha' xñi'j̃ ti' 'na ca nde; lo'o li' lye la ngua xñi'j̃ ti' na' si cua ngujui yu, pana ndyaca tso'o yu li'. **28** Bi' cha' tso'o tsa nti' na' juani si yala ti c̃aq̃ yu ca slo cu'm̃a, cha' lo'o cu'm̃a caca chaa tsa ti' m̃a, nu lo'o ña'q̃ m̃a ji'j̃ yu chaca quiya'. Nga'aa culacua tsa ti' na' cuentya ji'j̃ cu'm̃a li'. **29** Caca chaa ti' m̃a lo'o yu lacua; tso'o tsa chcui' m̃a lo'o yu lo'o tyalaa yu ca slo m̃a, cha' laca yu tya'a ngusñi m̃a cha' ji'j̃ nu Xu'na na. Lo'o jua'q̃ cua'ni ch̃i m̃a loo cua ña'q̃ ca ñat̃i nu cua'ni ñi'yq̃ nu ngua'ni yu bi'; **30** ná ndyutsiĩ yu, masi cua cajaa ti yu laja lo'o nguxtyucua yu ji'j̃ ya lo'o c̃ña ji'j̃ Cristo re tya tsubi'. Masi ná ngua c̃aq̃ cu'm̃a ca nde, pana cua nda m̃a ji'j̃ y cui' yu lijyq̃ yu cha' cua'ni yu la cui' c̃ña nu ná ngua cua'ni cu'm̃a, nu nxtyucua tsa ji'j̃ ya li'.

3

Ñi'yq̃ nu chañi ca cha' ca ti qui'ya nu ntsu'u ji'na

cuentya ji'i ycui' Ndyosi

¹ Cu'maq tya'a ngusñi na cha' ji'i Jesús, juani cua nti' tsa na' cha' ca chaa ti' maq xqui'ya ycui' nu Xu'na na. Ná ndu'ni cha'na, masi tya chaca quiya' chcui' na' la cui' tya'a cha' nu nguscua na' tya clyo; ná tyiquee' xtyucua na' xi ji'i maq, si chcui' na' chaca quiya'. ² Tii ti ti' maq, cui'ya tso'o maq cuentya ji'i nu ngu' cuxi bi', cha' ñi'yä ndu'ni xne'taja, jua'a ndyu'ni ngu' bi'. Xqui'ya cha' cusu' nu jlya tsa ti' ngu' bi' ji'i, bi' cha' ndatsaa ngu' ji'i xa' ñatä cha' xi'yu ngu' quiyi' ngu', masi sca cña nu cua'ni ñu'ji'i ngu' laca; si'i sca cha' tso'o laca bi'. ³ Pana nu na ni, chañi laca cha' ngulacuä ycui' Ndyosi ji'na, masi xa' ña'q nchcui' nu ngu' bi'. Cua ndu'ni tlyu na ji'i ycui' Ndyosi xqui'ya Xtyi'i ycui' Ni; chaa tsa ti' na ndi'ji na chalyuu nu lo'o cua ngujui chalyuu ji'na xqui'ya Jesucristo, cha' nga'aa jlya ti' na ji'i sca cha' nu ndatsaa ñatä chalyuu ji'na cha' cua'ni na ji'i. ⁴ Lo'o na', jlya tsa ti' na' ji'i nu cha' cusu' bi'. Tya tsubi' la ni, ná njyacua xa' la ñatä 'na, lye la ndaquiya' na' lcaa cha' cusu' nu ntsu'u ji'i ngu' judío tya'a ya. ⁵ Cua snu' ti tsä ntsu'u na' lo'o ngusi'yu ngu' quiyi' na' cha' ngulacuä ngu' 'na; ngu' judío laca na' tya lo'o ngula na', tañi ngu' hebreo laca tañi na'. Jua'a la cui' tya'a ñatä ji'i ngu' Benjamín ngua ngu' cusu' 'na. Ngu' fariseo laca na', bi' cha' ndaquiya' tsa na' lcaa ca cña nu ntsu'u cha' cua'ni ya cuentya ji'i cha' cusu' ji'i ngu' judío; ⁶ cha' jlya tsa ti' na' ji'i nu cha' cusu' bi', bi' cha' nguxcube' tsa na' ji'i lcaa ñatä nu ngusñi cha' ji'i Jesucristo, lya' tsa ti' na' ji'i ngu' bi'. Lo'o jua'a ná ntsu'u qui'ya 'na lo'o ngu' judío cuentya ji'i cha' cusu' bi', cha' cua ndaquiya' tsa na' lcaa

nu cha' cusu' bi'; tya sa'ni cua ngua lubii cresiya jna', si chañi cha' caca tso'o cresiya ji'na cuentya ji'i ycui' Ndyosi jua'a ti. ⁷ Sa'ni la ngua ti' na' cha' tso'o tsa ñat̄i laca na' xqui'ya cha' cusu' bi', pana juani nga'aa nclyacua ti' na' ji'i cha' bi' xqui'ya Cristo. ⁸ Lo'o jua'a, masi tucuna' na' lcaa cha' nu ndiya tsa ti' na' nde chalyuu, ná cube ti' na'; tlyu la tsiya' ti laca cha' tso'o nu cua ngujui 'na juani, laja lo'o ndyuloo na' ji'i Jesucristo nu Xu'na na'. Xqui'ya Cristo, bi' cha' cua nguxtyanu na' ji'i lcaa cha' cusu' bi'; nga'aa tso'o cha' cusu' bi' tsiya' ti, nti' na', hasta xcuqa_ na' ji'i, nti' na'. Tsa bi' ti cha' nti' na', cha' xñi tso'o na' cha' ji'i Cristo, ⁹ cha' stu'ba ti tyu'u tyiquee na' lo'o Ni. Ná ngüityi ycui' Ndyosi qui'ya 'na nu lo'o ndaquiya' tsa na' ji'i nu cha' cusu' bi'; laca cha' cua ngüityi ycui' Ni qui'ya 'na lo'o jlya ti ti' na' ji'i cña nu ngua'ni Cristo, tsa bi' ti cha'. Bi' cha' ngua'ni Ni cha' caca tso'o cresiya jna!. ¹⁰ Lo'o juani ni, tsa bi' ti cha' nti' na', cha' tyuloo lyiji na' ji'i Cristo, cha' ca tii na' cha' tya ndyu'ni ycui' Ndyosi cña lo'o na' lo'o la cui' tya'a juersa nu cua ntsu'u ji'i Ni lo'o ngua'ni Ni cha' ndyu'ú Jesús chaca quiya'. Ná ndu'ni cha' masi jua'a chcube' na' ñi'yä nu cua nchcube' ycui' Jesús, masi chcuna' chalyuu 'na tsiya' ti ñi'yä lo'o cua ngujuii ycui' Cristo lo crus. ¹¹ Lo'o juani ndu'ti' na' cha' caja chaca chalyuu 'na tiya'la, sca chalyuu nu ná nga'a cha' tye, masi cua ngujuii na'.

*Cua'ni cña ti' na cha' jyacua na ji'i cha' tlyu nu
caja ji'na nde loo la*

¹² Ná nacui' na' cha' cua ndye ngua tso'o cresiya jna' cuentya ji'i ycui' Ndyosi sca ti quiya', lo'o juani

nga'aa ntsu'u qui'ya 'na; ná ni na' jua'q. Na cua laca nacui Jesucristo cha' laca na' ñatí ji'i y cui' Ni, bi' cha' lye tsa ndyu'ni cña ti' na' cha' ca tso'o lyiji cresiya 'na. ¹³ Cu'maq ngu' tya'a ngusñi na cha' ji'i Cristo, cua jlo ti' na' cha' tya lyiji caca jua'q lo'o na'. Tsa bi' ti cha' ndulo tsa cuentya 'na, cha' cua'ni yala na' juani cha' jyacua na' ji'i cha' tlyu nu cua liyq nde loo la, cha' ca tso'o lyiji cresiya 'na lo'o y cui' Ndyosi, masi nga'aa tyi'u ti' na' lcaa ña'q cha' nu ngua 'na nu ngua tya sa'ni la. ¹⁴ Bi' cha' lacua, liñi tyucuij nxñi na' cha' jyacua na' ji'i nu cha' tlyu bi', cha' bi' laca nu cua ngua'ni cho'o y cui' Ndyosi cuentya ji'na ca su ntucua y cui' Ni. Taca caja cha' bi' ji'na ca li', xqui'ya cha' cua ngua stu'ba cha' ji'na lo'o Jesucristo.

¹⁵ Tso'o tsa si la cui' jua'q culacua ti' ca ta'a na nu cua ngusñi tso'o na cha' ji'i Jesús; y cui' Ndyosi laca nu culu'u liñi la ji'i ma li', si ntsu'u ngu' tya'a ma nu nclyacua ti' xi xa' la cha'. ¹⁶ Tso'o lacua, tya cua'ni la na la cui' tya'a cha', ñi'yq nu ngua cuayá' tso'o ti' na tya clyo.

¹⁷ Cu'maq ngu' tya'a ngusñi na cha' ji'i Jesús, tso'o si cua'ni ma tsa ña'q cha' nu cua na'q ma 'na cha' ndu'ni na'. La cui' jua'q cui'ya tso'o ma cuentya ñi'yq nu ndyu'ni xa' la ngu' tya'a na, nu ndu'ni ñi'yq nu ndu'ni ti cuare, cha' jua'q cua'ni ma. ¹⁸ Cua tyuu tsa quiya' cua nda ya la cui' cha' re lo'o cu'ma, lo'o juani chcui' na' chaca quiya' lo'o ma, masi xñi'i tsa ti' na' chcui' na' ndi'yq: Ntsu'u tsa ngu' tya'a cusuu Cristo, masi cua ngujuii yu lo crusi cuentya ji'i ngu'; tya'a cusuu Cristo laca ngu' bi', cha' ntsu'u tsa cha' cuxi nu ndu'ni ngu' lcaa se'i su ndya'q ngu'. ¹⁹ Nga'q cha' tyaa ngu' bi'

ca chalyuu talya nu lo'o cajaa ngu', xqui'ya cha'
 sca ndyosi cuiñi ntsu'u ji'i ngu' bi'; cua ña'a ca
 na nu ndacui tsa ti' ngu' ji'i cha' caja ji'i ngu' nde
 chalyuu, bi'laca ndyosi ji'i ngu' bi'. Lo'o jua'a tyixi
 tsa ndu'ni ngu' lo'o tya'a ngu', masi nga'a cha' ca
 tyuju'u tsa ti' ngu'; xcui' ntsu'u tyiquee ngu' ji'i cua
 ña'a ca na nu ntsu'u nde chalyuu. ²⁰ Pana nu na
 ni, ca su ntucua ycui' Ndyosi tsiya' ti, ca ndacua
 ntsu'u quichí tyi na nu chañi ca. Lo'o juani chaa
 tsa ti' na ntajatya na ji'i Jesucristo nu Xu'na na, ni
 jacua' tyu'u Ni nde cuq su ntsu'u quichí nu ca tyi
 na, cha' caqui'ya Ni ji'na nde chalyuu, cha' cua'ni
 lyaá lyiji Ni ji'na. ²¹ Xcutsa'a Ni ji'i tyucui ña'a na li',
 cha' caca na ñi'ya laca ycui' Ni. Quicha ti ti' tyucui
 ña'a na juani, pana ycui' Ndyosi ni, tso'o tsa ña'a
 tyucui ña'a Ni; la cui' jua'a caca tyucui ña'a na nde
 loo la li'. Taca ji'i Ni culo Ni cña ji'i lcaa lo na nu
 ntsu'u chalyuu, lo'o jua'a taca ji'i Ni xcutsa'a Ni ji'i
 tyucui ña'a na tsiya' ti.

4

Lcaa tsaq caca chaa ti' na xqui'ya ycui' nu Xu'na na

¹ Cu'maq tya'a ngusñi na cha' ji'i Jesús, tyaca'a tsa
 cu'maq 'na; ñati nu cua nda ycui' Ndyosi jna' laca
 cu'maq, xqui'ya cha' ndyu'ni na' cña ji'i Ni. Tso'o tsa
 ntsu'u tyiquee na' xqui'ya cu'maq, lo'o jua'a xñi'i
 xi ti' na' lo'o ná ndi'i na' ca slo cu'maq. Nga'a cha'
 cua'ni ma cha' tyanu tso'o cha' ji'i ycui' nu Xu'na
 na ne' cresiya ji'i ma.

² Lo'o cu'maq ma' Evodia lo'o ma' Síntique ni,
 cui'ya ma cha' clyu ti' 'na, cua'ni ma cha' stu'ba
 ti tyu'u tyiquee ma lo'o tya'a ma. Ngu' tya'a na

laca mā xqui'ya nu Xu'na na, bi' cha' cua'ni mā cha' cat̄i cha' cusūu nu ntsu'u ji'jí mā lo'o tya'a mā.

³ Lo'o nu'ū nu tso'o tsa tya'a ndya'a na cña, cua nti' na' cha' xtyucua nu'ū ji'jí tyucuaa ma' cusu' bi', cha' taca ca tso'o tyiquee ngu' bi' lo'o tya'a ngu'. Tyucuaa ma' cusu' bi' cua ngua'ni tsa ngu' cña cha' cañi la cha' tso'o ji'jí Jesús nquicha'; stu'ba ti ngua'ni ngu' bi' cña lo'o na', lo'o Clemente, lo'o xa' la ngu' tya'a ndya'a ya cña. Cua nscua xtañi lcaa ngu' bi' lo quityi ji'jí ycui' Ndyosi, nu nscua xtañi ñati nu caja chalyuu nu ná nga'a cha' tye ji'jí.

⁴ Nti' na' cha' lcaa tsā caca chaa ti' mā xqui'ya ycui' nu Xu'na na; masi tucua quiya' chcui' na' cha' bi' lo'o mā: Nti' na' cha' caca chaa ti' mā. ⁵ Xcui' cua'ni tya'nā tsa ti' mā lo'o lcaa ñati, cha' ca cuayá' ti' ñati cha' jua'a ndu'ni mā. Cua ngulala ti caa ycui' nu Xu'na na chaca quiya'.

⁶ Ni sca cha' ná culacua tsa ti' mā ji'jí, pana jña mā cha' ji'jí ycui' Ndyosi cuentya ji'jí cua ña'a ca cha' nu tyacua xi ji'jí mā. Lo'o jua'a ta mā xlyab'e ji'jí ycui' Ndyosi cha' jua'a ndyaca cha' ji'jí mā, nu lo'o chcui' mā lo'o ycui' Ni. ⁷ Lo'o li' cua'ni Ni cha' t̄i ti tyi'ji tyiquee mā, masi ná caca cuayá' ti' ñati chalyuu ni cha' laca mā jua'a. Nga'aa ca'ya cha' cuxi hique mā li', nga'aa caca cuxi cresiya ji'jí mā li', xqui'ya cha' cua ngua stu'ba cha' ji'jí mā lo'o Jesucristo.

Tyu'u tyiquee na ji'jí cua ña'a ca cha' nu tso'o laca

⁸ Cu'mā tya'a ngusñi na cha' ji'jí Cristo, ndi'yā ti culacua ti' mā tyucui tyempo nu ndi'jí mā chalyuu: Cua ña'a ca cha' nu chañi tsa cha' jua'a laca, bi' laca nu nga'a cha' tyu'u tyiquee mā ji'jí; jua'a lcaa cha' nu cua'ni chí ngu' loo, lcaa cha' nu liñi ca, lcaa cha'

su lubii ntsu'u tyiquee na, lcaa cha' nu tso'o tsa ña'q, lcaa cha' nu tso'o tsa nti' ngu' ña'q ngu' ji'i, masi lcaa cha' tso'o bi', nu jua'q tso'o tsa nchcui' ngu' ji'i, bi' laca nu nga'q cha' tyu'u tyiquee ma ji'i.
 9 Cua'ni ma cha' tyi'u ti' ma ji'i lcaa cha' nu cua ngua tsa'a ma 'na, masi sca cha' nu cua ndyuna ma tya lo'o nda na' cha' lo'o ma, masi sca cha' nu cua na'q ma cha' ndyu'ni na'; bi' laca cha' nu nga'q cha' cua'ni ma, lo'o li' cua'ni ycui' Ndyosi cha' ti ti tyi'i tyiquee ma.

*Tso'o tsa ntsu'u tyiquee Pablo cha' cua yaq lo'o
ngu' mstq cha' xtyucua ji'i*

10 Tso'o tsa ntsu'u tyiquee na' lo'o na'a na' cha' cua ndyalaa mstq nu nda cu'ma lijyä slo na'. Tso'o nti' na' cha' cua ndyi'u ti' ma 'na chaca quiya', lo'o jua'q tso'o tsa nti' na' cha' cua nda ma mstq bi' 'na xqui'ya ycui' nu Xu'na na. Jlo ti' na' cha' si'i na ngujlyaa ti' ma 'na, laca cha' nga'aa ngujui ñi'yä nu xtyucua ma 'na tya tsubi' la. 11 Ná nacui na' cha' lyiji tsa cha' tso'o 'na, cha' tso'o tsa ndyaala' ti' na' lo'o na laca nu ndyiji ti xi 'na. 12 Ntsu'u quiya' lyiji tsa cha' 'na, lo'o jua'q ntsu'u quiya' quiña'q tsa cha' tso'o ndyiji 'na; jua'q ti ngui'i na', cha' cua ngui'i na' cha' tyaala' ti' na' lcaa su tya'a na' lo cña re. Ná ndu'ni cha' masi tso'o tsa ndyiji na cacu, masi ntyute' ti na'; masi quiña'q tsa na ntsu'u 'na, masi xti ti cha', ná ndulo cha' bi' 'na. 13 Cua nda ycui' Cristo juersa 'na cha' talo na' ji'i cua ña'q ca cha', na laca nu tyacua ti xi 'na. 14 Masi jua'q, tso'o tsa nti' na' cha' cua nguxtyucua ma 'na laja lo'o ndyacua cha' cuxi 'na ca nde.

15 Cu'maq̄ ngu' Filipos, cua jlo ti' mañi'ya ngua lo'o ngutu'u na' nde loyuu su cuentya Macedonia, ndya'a na' nchcui' na' cha' ji'i Jesús lo'o ngu' bi'; li' sca ti taju cu'maq̄ nu ndyu'ni tlyu mañi'ycui' Ndyosi ca jua, cua ndya mañ mstq̄ cha' caca sca xlyab'e 'na, xqui'ya cha' tso'o tsa ngua tsa'a mañ cha' ji'i Jesús laja lo'o nguti'i na' lo'o mañ.

16 Lo'o jua'a tyuu quiya' cua nda mañ sca xlyab'e 'na nu lo'o nguliji xi cha' tyiji yu'u 'na ca quichi Tesalónica. **17** Ni si'i cha' caja sca cha' xlyab'e ti 'na nclyacua ti' na', tso'o la nti' na' si tyanu tso'o cha' ji'i ycui' Ndyosi ne' cresiya ji'i mañ. **18** Ndi'ya xacui na' cha' ji'i mañ juani: Cua quiñaa tsa na nda mañ 'na, bi' cha' cua nti' tsa na' tya na' tsa xlyab'e ji'i mañ; nga'aa ntsu'u chaca na nu lyiji 'na tsiya' ti juani, tya lo'o yaq̄ yu Epafroditu, yalo'o yu lcaa cha' tso'o nu cua nda mañ 'na. Ñi'ya laca sca mstq̄ nu ndiya tsa ti' ycui' Ndyosi ji'i, cha' tyixi tsa xtyi'i nda bi' nu ndacui lcua ti se'i, jua'a laca cha' tso'o nu nda mañ 'na cuentya ji'i ycui' Ndyosi. **19** Tlyu tsa cha' tso'o ntsu'u ji'i ycui' Ni, bi' cha' ta Ni lcaa na nu lyiji cha' tyiji yu'u ji'i mañ chalyuu; cua jlo ti' na' cha' jua'a ndu'ni ycui' nu Xu'na na' lo'o ñati xqui'ya Jesucristo. **20** Tso'o si tyucui tyempo cua'ni tlyu na ji'i ycui' Ndyosi Sti na lacua. Jua'a caca tu'ni.

Ngusalya' yu lo'o ngu'

21 Chacuayá' ji'i Jesucristo nda na' xlyo ni'i ji'i lcaa tya'a mañ, ñati ji'i ycui' Ndyosi cajua; la cui' jua'a nti' lcaa ngu' tya'a ndya'a ya ca nde. **22** Lo'o lcaa ngu' nu ngusñi cha' ji'i ycui' Ndyosi ca quichi re, jua'a ngu' nu ndi'i ndyu'ni cña ca ni'i tlyu

cuentya ji'í nu xu'na tlyu nu laca emperador, cua
nti' tsa ngu' chcuicha' ngu' ji'í ma.

²³ Cua nti' tsa na' cha' ña'a'q ti tya cua'ni la Jesu-
cristo nu Xu'na na cha'tso'o lo'o ma tyucui tyempo
nu lijyá nde loo la. Jua'a caca tu'ni.

Cha' tso'o nu nchcui' ji'i Jesucristo nu xu'na na

New Testament in Chatino, Tataltepec (MX:cta:Chatino, Tataltepec)

copyright © 1981 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chatino, Tataltepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chatino, Tataltepec [cta], Mexico

Copyright Information

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chatino, Tataltepec

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
68385231-313d-5500-aff2-e6b6a207d978